

LES 10. HET VERBOND EN DE BLAUWDRIK

De les van deze week belicht **Exodus 24: 1-18**. Sommige theologen beweren dat Exodus 24, met het verhaal over de bekrachtiging van het verbond, wel het hoogtepunt van het boek Exodus genoemd kan worden. Het belang van wat hier plaatsvond wordt bevestigd door de verwijzing ernaar in het Nieuwe Testament (**Hebreeën 9:18-21**). De schrijver van de brief aan de Hebreeën verwijst naar deze scène als een prototype van de bekrachtiging van het Nieuwe Verbond door het bloed van Jezus. Verder bevat dit hoofdstuk twee parallelle verslagen van twee verbondsceremonies (**het verbondsbloed vs. 5-8 en het verbondsmaal vs. 9-11**), waarmee het verbond tussen God en Israël werd bekrachtigd.

Het verbondsbloed – Exodus 24:3-8

"Mozes maakte het volk bekend met alle geboden en regels die de HEER had gegeven, en het volk verklaarde eenstemmig: 'Alles wat de HEER gezegd heeft zullen we doen.' Hierna schreef Mozes alles op wat de HEER had gezegd. De volgende morgen bouwde hij aan de voet van de berg een altaar en richtte hij twaalf gedenksteden op, voor elk van de twaalf stammen van Israël één. Hij droeg een aantal jonge Israëlieten op om de HEER brandoffers te brengen en stieren te slachten voor een vredeoffer. Mozes nam de helft van het bloed en deed dat in schalen, de andere helft goot hij tegen het altaar. Vervolgens nam hij het boek van het verbond en las dit aan het volk voor, en zij zeiden: 'Alles wat de HEER gezegd heeft zullen we doen en ter harte nemen.' Toen nam Mozes het bloed en besprenkelde daarmee het volk. 'Met dit bloed,' zei hij, 'wordt het verbond bekrachtigd dat de HEER met u heeft gesloten door u al deze geboden te geven.'"

Verbonden speelden een zeer belangrijke rol in de culturen van het Oude Nabije Oosten. Verbonden werden ook op veel verschillende manieren bezegeld. Verbonden werden bijvoorbeeld gesloten door samen zout te eten (**Lv 2:13; Nm 18:19**), samen een offermaaltijd eten (**Gen 31:54**), kledingstukken uitwisselen (**1 Sam 18:1-4**) en tussen de verdeelde stukken van een geslacht dier lopen (**Gen 15:10,17**). In het bloedritueel werden de twee partijen beschouwd als organisch verenigd in een heilige band. Het vergieten van bloed speelde ook een beslissende rol in bijbelse verbonden, zoals het verbond met Abraham dat de besnijdenis vereiste (**Gen 17:9-14**), en de oprichting van het Nieuwe Verbond door het bloed van Jezus (**Mat 26:28; 1 Kor 11:25; Hebreeën 9:22**).

De helft van het bloed dat op het altaar werd gesprenkeld en de andere helft op het volk, toonde aan dat zowel God als Zij wederzijds verbonden waren door dit verbond (Exodus 24:6). Geleerden beweren ook dat er niets magisch was aan bloed, maar omdat het het leven van een wezen vertegenwoordigt (**want het leven van het vlees is in het bloed, Leviticus 17:11**), vertegenwoordigt bloed de uitstorting van leven, van het ene leven dat aan het andere wordt gegeven. Dus, toen Mozes de woorden van het verbond hardop las en het bloed op het volk sprenkelde (**Ex 24:7-8**) werd het volk met God verbonden in een verbondsrelatie.

Samen overleggen

- Zoals in de inleiding is betoogd, wordt de verzegeling van het verbond in Exodus 24 door veel theologen gezien als "het hoogtepunt van het boek Exodus". Waarom wordt deze episode als zo belangrijk beschouwd in de geschiedenis van Gods volk?

- Als we het over het boek Exodus hebben, waarom krijgen andere verhalen (zoals de 10 plagen, de oversteek van de Rode Zee of het geven van de Decaloog) over het algemeen meer aandacht dan de verzegeling van het verbond in Exodus 24?
- Welke betekenis ziet u in het feit dat het Oude Verbond (Exodus 24, door het bloed van dieren) diende als een prototype voor het Nieuwe Verbond (Hebreeën 9, door het bloed van Jezus)?

Veel christenen beweren dat het Oude Verbond en zijn voorschriften, zoals de "viering van de Sabbat", exclusief zijn voor het volk Israël, en dat christenen alleen verplicht zijn om de voorschriften van het Nieuwe Verbond te houden. Lees echter de volgende tekst:

Het Oude en het Nieuwe Verbond, hoewel verschillend in hun beheer, zijn fundamenteel hetzelfde in hun kerndoel en belofte: Gods verbond van genade om de mensheid te verlossen! Ze vertegenwoordigen verschillende stadia van een enkelvoudig en groter verbond. Het Oude Verbond, gegeven door Mozes, was een voorafschaduw van en wees in de richting van het Nieuwe Verbond dat door Jezus Christus werd ingesteld. Hebreeën 13:20 spreekt over het "eeuwig verbond" en wijst dus op één eeuwigdurend verbond dat het "oude" en het "nieuwe" verbond omvat.

- Met de bovenstaande tekst in gedachten, welke problemen en inconsistenties ziet u in het argument dat de Sabbat deel uitmaakte van het "Oude Verbond" tussen God en het volk Israël, en dat christenen daarom hoeven het niet te vieren?
- In onze postmoderne cultuur hebben we de neiging om de essentie van dingen te waarderen in plaats van hun vorm. Om deze reden worden bepaalde ceremonies zoals de doop of het huwelijk tegenwoordig door velen als "onnodig" beschouwd. Exodus 24:4-8 beschrijft echter verschillende rituelen die Mozes en het volk volgden ter voorbereiding op de verzegeling van het verbond. Zou je zeggen dat al die rituelen "onnodig" waren en dat het uiteindelijk om de relatie tussen de mensen en God ging?
- Lopen we het risico de essentie van de dingen (zoals liefde en geloof) over het hoofd te zien als we bepaalde rituelen of ceremonies bagatelliseren of als onnodig zien? Denk bijvoorbeeld aan de doop, is de doop cruciaal voor het christelijk leven, of is het eigenlijk onnodig, omdat het uiteindelijk om onze relatie met God gaat?
- Denk u dat essentie (liefde, geloof) en vorm (rituelen en ceremonies) van elkaar afhankelijk zijn? Zo ja, hoe? Zo nee, waarom?
- Welke rol spelen rituelen en ceremonies in jouw spirituele leven? Geloof u dat ceremoniën iemand kunnen helpen in hun verbinding met God?
- Wanneer zou je zeggen dat een ceremonie of ritueel nutteloos of gevaarlijk is voor iemands spirituele leven? Moeten we grenzen stellen aan wat goed is en wat niet?

Het verbondsmaal – Exodus 24: 9-11

"Hierna ging Mozes de berg op, samen met Aäron, Nadab, Abihu en zeventig oudsten van het volk, en zij zagen de God van Israël. Onder zijn voeten was er iets als een plaveisel van saffier, helder stralend als de hemel zelf. Deze vooraanstaande Israëlieten werden niet door God gedood: zij zagen Hem, en zij aten en dronken" (Exodus 24:9-11).

Nadat de bloedritueel had plaatsgevonden, ging Mozes de berg op met Aäron, zijn twee zonen en zeventig oudsten, die de rest van het volk vertegenwoordigden. Ergens op de berg had deze bevoorrechte groep een heel bijzondere ontmoeting met God zelf. Naast het aanschouwen van God, hadden zij het voorrecht om in zijn aanwezigheid te "eten en te drinken" (vers 11).

Bovendien is het opmerkelijk dat de bloedritus en de verbondsmaaltijd op verschillende plekken plaatsvinden met enigszins verschillende deelnemers. Terwijl alle mensen aanwezig waren voor de "bloedritus", zag slechts een geselecteerde groep God en nam deel aan het "eten en drinken". Bovendien beweren theologen dat dit geen gewone maaltijd was. Allereerst wordt het eten van de maaltijd soms specifiek genoemd op het moment dat een verbond gesloten werd: het verbond van Izaäk met Abimelech (Gn 26:30-31); Laban met Jakob (Gen 31:54) en Jetro met Mozes (Exodus 18:12). Ten tweede, de combinatie van dierenoffers gevolgd door een gezamenlijke maaltijd was een teken dat er een verbond werd bezegeld. In feite werden de geofferde dieren vaak geserveerd als de verbondsmaaltijd.

Ten slotte is het opmerkelijk dat Nadab en Abihu, de twee zonen van Aäron, in dit verhaal zo dicht bij God stonden en later op tragische wijze stierven omdat ze "vreemd vuur" in de aanwezigheid van de Heer brachten (Lev. 10:1-2). Hoewel het niet duidelijk is wat dit "vreemde vuur" precies was, wordt vaak aangenomen dat het verband hield met alcoholgebruik, omdat Aäron gewaarschuwd werd dat noch hij (als hogepriester) noch zijn kinderen alcohol mochten drinken (Lev. 10:9-10).

Samen overleggen

- Zoals hierboven uitgelegd, werd het verbond in Exodus 24 bekrachtigd door middel van twee verschillende ceremonies, het sprenkelen met bloed (vs. 8) en het eten en drinken in de tegenwoordigheid van God (vs. 9-11). In onze egalitaire westerse cultuur worstelen we met het idee dat we niet als anderen worden behandeld. Met dat in gedachten, wat vindt u van het feit dat alleen een exclusieve groep mensen werd uitgenodigd om God te ontmoeten en in Zijn aanwezigheid te eten en te drinken? In feite werd later alleen Mozes uitgenodigd om in de tegenwoordigheid van God te zijn (vs. 12-15). Is God een aannemer des persoons? Zo niet, hoe moeten we begrijpen dat God de groep zo inperkte totdat alleen Mozes Hem in Zijn aanwezigheid kon staan?
- Hoewel eten en drinken tegenwoordig als iets "gewoons" wordt gezien, zijn we over het algemeen nog steeds vrij selectief over de mensen met wie we een maaltijd delen, wat zegt het ons over de "heiligheid" van samen eten?
- Wat kunnen we leren van de vanzelfsprekende parallellen tussen de twee ceremoniën in Exodus 24 (het offer en de maaltijd als middel tot het verbond met God) met het offer van Jezus voor ons en het Avondmaal?
- Hoewel verbonden geen deel meer uitmaken van de moderne samenlevingen zoals in de oudheid, wat kunnen we leren van de Bijbelse opvatting van een "verbond met God"?
- De plotselinge dood van Nadab en Abihu roept veel vragen op: wat denkt u dat het "vreemde vuur" was dat ze voor de Heer brachten? Was de Heer te streng in Zijn oordeel? Waarom kregen sommige mensen in de Bijbel een sterker en sneller oordeel dan anderen (denk bijvoorbeeld aan Ananias en Saffira, Handelingen 5:1-11)? Wat zeggen deze verhalen ons over de soevereiniteit van God? Worstel u met dit soort verhalen of vertrouw u er liever op dat de Heer weet wat Hij doet?

Ik wens u een gezegende en deugddoende Sabbatschooldiscussie